

ABSTRACT&REFERENCES

DOI: 10.15587/2519-4984.2023.295546

NATIONAL THEATER IN THE ASPECT OF
M. D. LEONTOVYCH'S PEDAGOGICAL ACTIVITY
IN TULCHYN

p. 4–12

Alla Gubal, Postgraduate Student, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Ostrozkoho str., 32, Vinnytsia, Ukraine, 21001, Teacher, Concertmaster, Department of General Piano, Tulchyn Vocational College of Culture, Mykoly Leontovycha str., 52, Tulchyn, Ukraine, 2360
E-mail: allamorozovagubal@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-9695-244X>

Modern complex socio-economic and cultural processes of development of the country are directed at radical renewal of Ukrainian society. The promising gradual development of the latest currents in the field of primary education in Ukraine has always been an important step for the native music and pedagogical science, because in order to use new technologies in practical activities, scientists need to consider in detail, analyze, systematize and adapt the past pedagogical experience of outstanding Ukrainian teachers-musicians. The problem of using the means of theatrical art in the practice of the modern school, which, according to Leontovych, contributes to the formation of important life values and active aesthetic activity, especially in younger schoolchildren, is topical in today's education.

Turning to the national traditions of the past experience of the theatrical aspect in the pedagogical activity of the teacher M. Leontovych is directed at the spiritual revival of the creative activity of the individual. The essence of the concepts of theatrical art, theatrical activity, theatrical play at school has been clarified; the main types of theatrical performances are given; the most used methods of stage adaptation are considered and the necessity of their use in classes is argued. Thanks to the universalism of the choral theater dramatization method, the teacher revealed the creative inclinations of students in the formation of individuality. Aspects of many creative studies on theatrical pedagogical activities of M. Leontovych require detailed study and innovative approaches in connection with current problems of music pedagogy, musicology, and music folklore.

The use of the aspect of theatrical art in regular music classes had a significant potential for the harmonious aesthetic development, especially of younger schoolchildren. The teacher in practice proved the evolutionary significance of theater and choral pedagogy (which has an analytical and synthetic character) and revealed the possibilities of influencing the emotional and sensory sphere of the student, equating theatrical art to children's play. The highlighted methods of M. Leontovych show that during the play the independent expression of personality is mostly manifested, and with the help of the group nature of theatrical activity, the emotional impact is enhanced, which inextricably goes along with inspiration, joy, and a sense of unity for the sake of a common cause.

Based on the analysis of M. Leontovych's pedagogical activity, it can be determined that the artist stood at the origins of children's theatrical choral art in Podilla at the beginning of the 20th century in the context of socio-cultural integration

of Ukraine, but it has been proven a priori that the modern process of education is not yet sufficiently studied and needs further in-depth understanding

Keywords: Mykola Leontovych, Tulchyn, theatrical art, theatrical activity, method, types of choral theater, theatrical games, drama

References

1. Rozvytok estetychnoi aktyvnosti u protsesi vykhovannia teatralnoi kultury shkoliariv (1992). Kyiv.
2. Psheminska, L. O. (2021). Osoblyvosti estetychnoho vykhovannia u yeparkhialnykh zhinochykh uchylshchakh Ukrainy druhoi polovyny XIX – poch. XX st. Teoretyko-metodolohichni aspekty mystetskoï osvity: zdobutky, problemy ta perspektyvy. Uman: Vizavi, 160–165.
3. Sobol, R. (1966). Z dziejów teatru Potockich w Tulczynie. Pamiętnik Teatralny, 1-4, 197–198.
4. Opria, B. O., Opria, I. A. (2014). Dity pravoslavnoho dukhovenstva ta yikh osvita na Podilli (60-ti rr. XIX – poch. XX st.). Kyiv, 704.
5. Porozhnia, A. M. (2015). Arkhivy, spohady, svitlyny. Tulchyn, 46.
6. Hershdt, O. (2000). 100 Evreiskykh mistechok Ukrainy. Kharkiv, 704.
7. Hordiichuk, M. M. (2006). M.D. Leontovych. narys pro zhyttia i tvorchist. Kyiv. 114.
8. Ivanova, L. O. (2007). Muzychno-pedahohichna spadshchyna Mykoly Leontovycha. Mykolaiv.
9. Ivanov, V. F. (1982). Mykola Leontovych. Spohady, lysty, materialy. Kyiv, 242.
10. Hubal, A. B. (2023). Pedahohichne kraieznavstvo yak faktor rozvytku tvorchoi individualnosti u spadshchyni M. D. Leontovycha. Mystetstvo v kulturi suchasnosti: teoriia ta praktyka navchannia. Vinnytsia.
11. Maksymenko, S. D. (2016). Teoriia uchbovoi diialnosti V. V. Davydova. Problemy suchasnoi psykholohii, 34, 7–16.
12. Borysova, T. V. (2003). Muzychno-teatralnyi aspekt tvorchoi spadshchyny M.D. Leontovycha. Mykola Leontovych i suchasna osvita ta kultura: do 125-richchia vid dnia narodzhennia. Kyiv; Kamianets-Podilskyi, 4, 12–13.
13. Turchyn, T. (2021). Theatrical art in practice of the modern primary school. Research Notes. Series «Psychology and Pedagogy Research» (Nizhyn Mykola Gogol State University), 2, 57–63. <https://doi.org/10.31654/2663-4902-2021-PP-2-57-63>
14. Viniukova, V. Mykola Leontovych – Bakh u khorovii muzytsi. Available at: <http://www.tovtry.km.ua/history/statti/postati/leontovych2> Last accessed: 01.10. 2021

DOI: 10.15587/2519-4984.2023.297381

LINGUO-DIDACTIC MODEL OF UKRAINIAN-
LANGUAGE TRAINING OF FUTURE FOREIGN
SPECIALISTS TAKING HIGHER EDUCATION ON
SOCIO-BEHAVIORAL SCIENCES SPECIALTIES

p. 13–21

Natalia Moskovchuk, PhD, Associate Professor, Department of Linguistic Didactics and Foreign Languages, State

University of Intellectual Technologies and Communication,
Kuznechna str., 1, Odesa, Ukraine, 65023

E-mail: moskovchuknata85@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2232-9072>

Mariana Palchynska, Doctor of Philosophical Sciences,
Professor, Department of «Psychology and Pedagogy», State
University of Intellectual Technologies and Communication,
Kuznechna str., 1, Odesa, Ukraine, 65023

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5860-9546>

The article presents a Ukrainian-language training linguo-didactic model of future foreign specialists who take socio-behavioural sciences higher education. The structural components of the model are singled out and substantiated; determined are the purpose and content of Ukrainian-language training of future foreign specialists taking higher education in the field of socio-behavioural sciences; singled out are the stages of formation of their Ukrainian-language professional and communicative competence; pedagogical conditions for the molding of the Ukrainian-language professional and communicative competence of future foreign professionals majoring in socio-behavioural sciences (adaptive and pedagogical support for international students in the educational space of Ukraine; providing positive motivation for international students majoring in socio-behavioural sciences, for getting them learning professionally oriented Ukrainian language; availability of a developing communicative-Ukrainian-speaking environment for international students taking higher education in the field of socio-behavioural sciences; involvement of international students in active Ukrainian-language speech activities of professional orientation); criteria for assessing the levels of formation of the Ukrainian-language professional and communicative competence of future foreign specialists, taking higher education in the field of socio-behavioural sciences (adaptive, motivational, linguistic, reflection-evaluation) with the relevant indicators; characterized are the levels of formation of the Ukrainian-language professional-communicative competence of future foreign specialists, obtaining higher education in specialities on socio-behavioural sciences (high, satisfactory, low). Presented are the results of the experimental verification of the linguo-didactic model of Ukrainian-language training of future foreign specialists, obtaining higher education in the specialities in the field of socio-behavioural sciences

Keywords: *linguo-didactic model, purpose, content, stages, methods, principles of a Ukrainian-language training linguo-didactic model*

References

- Doroz, V. F. (2011). Kros-kulturne navchannia uchniv-bilinhviv ukraïnskoi movy. Kyiv: Tsentri uchbovoi literatury, 456. Available at: <https://dspace.bdp.org.ua/items/72e66acd-f989-4860-ad6e-696fda34255f>
- Drohomyretska, M. (2021). Linhvokrainoznavchyy aspekt u vykladanni ukraïnskoi movy yak inozemnoi yak vazhlyvyi chynnyk formuvannia mizhkulturnoi kompetensii studentiv. InterConf, 52, 226–231. doi: <https://doi.org/10.51582/interconf.21-22.04.2021.026>
- Kochan, I. (2012). Formation and development of teaching ukrainian as a foreign language. Theory and Practice of Teaching Ukrainian as a Foreign Language, 7, 17–24. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Timvum_2012_7_5
- Kudina, T. M. (2014). Formuvannia vtorynnoi movnoi osobystosti slukhachiv pidhotovchykh viddilen dlia inozemtsiv u protsesi navchannia ukraïnskoi movy. Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova. Serii 8. Filolohichni nauky (movoznavstvo i literaturoznavstvo, 5, 317–326. Available at: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7123>
- Chumak, V. V., Chumak, O. H. (2011). Ukraïnska mova yak inozemna u systemi kredytno-modulnoho navchannia. Kyiv: Znannia, 631.
- Shvets, H. D. (2016). Play technologies in teaching ukrainian as a foreign language. Naukovyi visnyk Pivdenoukraïnskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni K. D. Ushynskoho. Serii: Pedahohika, 5 (112), 106–112. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpupupp_2016_5_20
- Ushakova, N. I., Dubichynskyi, V. V., Trostynska, O. M. (2011). Kontsepsiia movnoi pidhotovky inozemtsiv u VNZ Ukraïny. Vykladannia mov u vyshchykh navchalnykh zakladakh osvity na suchasnomu etapi. Mizhpredmetni zviazky, 19, 136–146. Available at: <http://www-center.univer.kharkov.ua/vestnik/full/261.pdf>
- Hadomska, A. A. (2017). Metodyka movlennievo-kulturnoi adaptatsii inozemnykh studentiv zasobamy kreolizovanykh reklamnykh tekstiv. Odesa, 21.
- Porokh, D. O. (2011). Sotsialno-pedahohichni umovy adaptatsii inozemnykh studentiv do navchannia u vyshchykh medychnykh navchalnykh zakladakh Ukraïny. Luhansk, 220.
- Moskovchuk, N. (2018). Factors of students' positive adaptation into the Ukrainian foreign language space of Ukraine. Scientific Bulletin of South Ukrainian National Pedagogical University Named after K. D. Ushynsky, 10 (6 (125)), 18–24. doi: <https://doi.org/10.24195/2617-6688-2018-6-3>
- Moskovchuk, N. (2018). Professional – linguistic preparation as a pedagogical category. Naukovyi visnyk Mykolaivskoho natsionalnoho universytetu im. V. O. Sukhomlynskoho. Pedahohichni nauky, 1 (60), 199–207. Available at: http://dspace.tpu.edu.ua/bitstream/123456789/13374/1/HFV%207_Hevko.pdf
- Zasiekina, L. V. (2011). Speech Adaptation of Personality as Focus of Psycho-linguistic Research. Psykhologichni perspektyvy, 17, 104–116. Available at: <http://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/181>
- Artomov, I. V., Studeniak, I. P., Holovach, Y. Y., Hus, A. V. (2015). Innovatsii u vyshchii osviti: vitchyzniani i zaubizhnyi dosvid. Uzhhorod: PP «AUT-DOR-ShARK», 360. Available at: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/8789/1/%D0%93%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%B0%D1%80%D1%96%D0%B9.pdf>
- Budnik, A. O. (2018). The uses of the language portfolio as a means of reflexive training of foreign students at the higher school. Naukovyi visnyk Pivdenoukraïnskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. K. D. Ushynskoho. Pedahohichni nauky, 4, 7–13. Available at: <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/3929>
- Borysenko, V. V. (2011). Contemporary tendencies of methods development of the formation of non-philological students professional speech competence in higher education institutions. Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova: pedahohichni nauky, 95, 38–47. Available at: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/5064/BORISENKO.pdf?sequence=1>
- Drozdova, I. P. (2010). Naukovi osnovy formuvannia ukraïnskoho profesiinoho movlennia studentiv nefilolohichnykh fakultetiv VNZ. Kharkiv: KhNAMH, 320. Available at: <https://>

lib.iitta.gov.ua/4896/1/ %D0 %BD %D0 %B0 %D1 %83 %D0 %BA %D0 %BE %D0 %B2 %D1 %96_ %D0 %BE %D1 %81 %D0 %BD %D0 %BE %D0 %B2 %D0 %B8.pdf

17. Khomenko, O. V. (2014). *Inshomovna pidhotovka studentiv ekonomichnykh spetsialnosti v konteksti hlobalizatsii*. Kyiv: KNUVD, 364. Available at: https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=hYvBD7kAAAAJ&citation_for_view=hYvBD7kAAAAJ:b0M2c_1WBrUC

18. Cheremys, I. M. (2008). *Formuvannia profesii-noi kompetentnosti maibutnikh zhurnalistiv zasobamy inshomovnykh periodychnykh vydan*. Kyiv, 22.

19. Pro vyshchu osvitu (2014). Zakon Ukrainy No. 1556-VII. 01.07.2014. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

20. Pro zabezpechennia funktsionuvannia ukrainskoi moyi yak derzhavnoi (2019). Zakon Ukrainy No. 2704-VIII. 25.04.2019. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19>

21. Pro osvitu (2019). Zakon Ukrainy No. 2145-VIII, redaktsiia vid 19.01.2019. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

DOI: 10.15587/2519-4984.2024.297299

CONSTRUCTIVE DIALOGUE ON THE INTERNET AND DEVELOPMENT OF CRITICAL THINKING SKILLS AND RESPONSIBLE EXPRESSION OF THOUGHTS

p. 22–28

Hanna Aliexsieieva, PhD, Associate Professor, Department of Computer Technologies in Management and Education and Computer Science, Berdyansk State Pedagogical University, Schmidta str., 4, Berdiansk, Ukraine, 71100

E-mail: alekseeva@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3204-3139>

Olha Shchetynina PhD, Associate Professor, Department of Computer Technologies in Management and Education and Computer Science, Berdyansk State Pedagogical University, Schmidta str., 4, Berdiansk, Ukraine, 71100

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7023-1902>

This article is dedicated to the importance of adhering to netiquette rules on the Internet, which are critical for ensuring safety, respect, and effectiveness in online communication. It explores the key aspects of network etiquette that should be considered by both adults and children in their daily interactions online. The author emphasizes the necessity to remember that behind every message is a real person, therefore empathy and politeness should be the foundation of virtual communication. The article also highlights the importance of avoiding conflicts, understanding and forgiving others' mistakes, emphasizing the significance of a tolerant attitude towards the shortcomings of interlocutors. Furthermore, it focuses on the necessity of respecting the time and opportunities of other network participants, as well as the importance of correct information formatting and adherence to copyright laws. The author reminds of the importance of ensuring safety online, especially when it comes to sharing personal information. This article aims to describe and analyze effective methods and rules of online communication, particularly in the realm of distance learning

during wartime and the pandemic in Ukraine. It concentrates on examining the challenges, faced by students, teachers, and educators who encounter displacement and instability, and how these circumstances affect communication methods on the Internet. Considering the unique requirements and characteristics of each child and their family environment, these specialized cases offer thoroughly developed methodologies for effective planning and implementation of online education. Special attention is given to the development of skills necessary for safe and productive communication on the Internet, ensuring that children not only learn academic subjects, but also develop critical thinking and responsibility in the digital space. At the same time, the individual peculiarities and needs of families are taken into account to provide the most comfortable and effective learning environment for each child. The article serves as a vital resource for understanding and practicing netiquette rules that promote positive and safe online communication

Keywords: education, netiquette, online communication, digital literacy, network etiquette, internet safety, virtual communication

References

- Iefimenko, S. M. (2023). Orhanizatsiino-pedahohichni umovy formuvannia navychok bezpechnoi povedinky shkoliariv v Interneti. *Kropyvnytskyi: KZ «KOIPPO imeni Vasylia Sukhomlynskoho»*, 46.
- Informatsiina bezpeka hromadian (2020). *Khmelnytskyi*, 28.
- Kontseptsiiia vykhovannia ditei ta molodi v tsyfrovomu prostori (2022). *Natsionalna akademiia pedahohichnykh nauk Ukrainy*. Kyiv: «Interservis», 51.
- Kostiuchenko, Yu. (2024). Shcho prykhovuie internet-posmishka? Yak liudy vykorystovuiut emodzi, i radykalni spilnoty. Available at: <https://day.kyiv.ua/uk/article/media/shcho-prykhovuye-internet-posmishka> Last accessed: 16.01.2024
- Kravchenko, N., Aliexsieieva, G., Horbatiuk, L., Khomenko, S. (2022). Organization of educational work of the educational institution during quarantine by means of information and computer technologies. *Scientific Papers of Berdiansk State Pedagogical University Series Pedagogical Sciences*, 1 (1), 177–188. <https://doi.org/10.31494/2412-9208-2022-1-1-177-188>
- Horoshko, O. (2010). Henderni aspekty internet-komunikatsii. *Kharkivskyi natsionalnyi universytet imeni V. N. Karazina*. Kharkiv, 35.
- Kravets, L. (2017). Transformatsiia movnoi komunikatsii v informatsiinu dobu. *Dyvoslovo*, 4, 49–52.
- Hlazova, S., Lipych, V., Horbenko, I. (2023). Language aspects of communication in the internet environment: challenges and prospects. *Bulletin of Science and Education*, 9 (15), 15–21. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-9\(15\)-49-61](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-9(15)-49-61)
- Brona, O. A. (2012). Nova forma komunikatyvnoi tekhnologii – internet-komunikatsiia. *Mova i kultura*, 2 (15), 223–229.
- Lehkobyt, Ye. O. (2020). Linhvistychni ta paralinhvistychni aspekty anhlomovnoho internet spilkuvannia. *Sumy: SDU*, 81.
- Lutsenko, O. I. (2013). Linhvistychni aspekty internet-komunikatsii. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»*. Serii: Filolohichna, 40, 64–66.
- Dziubina, O. I. (2016). Komunikatyvnyi aspekt sotsialnykh merezh Facebook ta Twitter. *Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu imeni Alfreda Nobelia*. Serii: Filolohichni nauky, 2, 218–222.

13. Denysiuk, Zh. Z. (2016). *Internet communication as a trend of everyday social practices*. *Kultura i suchasnist*, 1, 27–31.
14. Platonova, O. P. (2021). *Sotsiologhiia onlain ta oflain-komunikatsii*. *Komunikolohiia*, 6 (1), 83–92.
15. Sydorenko, F., Zhernovnykova, O. (2022). *Vykorystannia dodatkov Google v osvithnomu protsesi*. *Kharkivskiy natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni H. S. Skovorody*.
16. Aleksieieva, H. M. (2012). *Interaktyvni kompiuterni tekhnolohii navchannia*. *Kompiuter u shkoli ta simi*, 6, 28–31.
17. Harbar, S. V. (2012). *Vykorystannia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii v navchalno-vykhovnomu protsesi ZDO*. *Poltavskiy natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni V. H. Korolenka*.
18. Aliksieieva, H. M. (2014). *Formuvannia hotovnosti maibutnykh sotsialnykh pedahohiv do zastosuvannia kompiuternykh tekhnolohii u profesiinii diialnosti*. *Berdiansk: BDPU*, 269.
19. Merezhevyi etyket – shcho tse? *Osoblyvosti internet etyketu* (2022). Available at: <https://aboutmarketing.info/internet-marketynh/netiquette/> Last accessed: 16.01.2024
20. Koshlata, A. V. (2017). *Theoretical foundations of social media discourse space research*. *Linhvistyka*, 2 (37), 126–135.
21. Merezhevyi etyket – shcho tse? *Osoblyvosti internet etyketu* (2022). Available at: https://stud.com.ua/147380/literatura/neverbalna_skladova_internet_diskursu_emotikoni Last accessed: 16.01.2024
22. Semyhalenko, B., Andriievska, V. (2022). *Rozvytok tvorchoho potentsialu molodshykh shkoliariv zasobamy kompiuternoho modeliuвання*. *Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii v tsyfrovii shkoli*, 75–76.
23. Panina, L. (2020). *Osnovni zasoby neverbalnoi Internet-komunikatsii*. *Naukovi rozvidky studentiv fakultetu inozemnoi filolohii Kharkivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni H. S. Skovorody*, 1, 64.
24. Popadych, O. (2021). *Pidhotovka vchytelia do formuvannia pravovykh znan uchniv pochatkovykh klasiv shchodo bezpechnoi povedinky v interneti*. *Hraal nauky*, 1. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.19.02.2021.088>
25. Shyshak, A. M. (2023). *Netyket uchniv pochatkovoii shkoly: sutnist ta kharakterystyka*. *Pedahohichna osvita u svitli reform ta vyklykiv*, 151–154.
26. Chaika, V., Shyshak, A. (2023). *Information and digital skills of primary school pupils: essence, types, and content characteristics*. *The Scientific Issues of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University*. Series: *Pedagogy*, 1 (1), 69–77. <https://doi.org/10.25128/2415-3605.23.1.9>
27. Skliarenko, N., Kolosnichenko, M. (2021). *Stickers: design tools of the dynamic visual communication*. *Notes on Art Criticism*, 40, 22–28. <https://doi.org/10.32461/2226-2180.40.2021.250322>
28. Kharchuk, L. (2020). *Merezhevyi movlenniievi etyket v umovakh suchasnoi komunikatsii*. *Informatsiia, komunikatsiia, suspilstvo 2020*. Lviv: Lviv Politechnic Publishing House, 128–129.
29. Csordás, T., Horváth, D., Mitev, A., Markos-Kujbus, É. (2017). *4.3 User-Generated Internet Memes as Advertising Vehicles: Visual Narratives as Special Consumer Information Sources and Consumer Tribe Integrators*. *Commercial Communication in the Digital Age*, 247–266. <https://doi.org/10.1515/9783110416794-014>
30. *Don't know the difference between emoji and emoticons? Let me explain* (2024). Available at: <https://www.theguardian.com/technology/2015/feb/06/difference-between-emoji-and-emoticons-explained> Last accessed: 16.01.2024

ian.com/technology/2015/feb/06/difference-between-emoji-and-emoticons-explained Last accessed: 16.01.2024

31. Kemp, S. (2022). *Digital 2022*. Available at: <https://datareportal.com/people/simon-kemp> Last accessed: 16.01.2024

DOI: 10.15587/2519-4984.2023.297000

THE POTENTIAL OF PLACE-BASED LEARNING IN TERMS OF DECOLONIZATION OF EDUCATION

p. 29–32

Viktoria Perevozniuk, PhD, Associated Professor, Department of Philology and Publishing, Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskiy National University, Universitetska str., 20, Kremenchuk, Ukraine, 39600

E-mail: viktoriaperevozniuk@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-9225-3459>

The challenges facing Ukraine as a result of the Russian-Ukrainian war necessitate significant changes in approaches to education, particularly in terms of decolonization and the affirmation of Ukrainian identity. In this context, it is useful to take into account the pedagogical experience of developed countries that have faced similar problems in the past. First of all, we are talking about the use of educational practices of the pedagogical approach of Place-based Education, a trend that emerged in the late twentieth century, the fundamental principles of which are immersion of learning in the local context, establishing strong ties between the school and the territorial community, increased attention to national-patriotic and civic education, and priority didactic technologies – integrated and project-based learning. The purpose of the study is to reveal the potential of locally oriented learning in terms of decolonization of education and involves solving such tasks as analyzing foreign educational practices of locally oriented education that contribute to decolonization, identifying problems in the formation of the national identity of Ukrainian students, and formulating proposals for ways to overcome the identified problems. Methodology includes a set of theoretical methods to understand the world experience of locally oriented education, to analyze the prospects for the introduction of it in Ukrainian school education. The positive consequences of the introduction of locally oriented education are identified, namely: intensification of interaction between school, community and society, fostering affection for the native land, love for language and culture, and acquisition of historical knowledge. It is proved that locally oriented education contributes to the formation of national identity and citizenship of young people. Prospects for further research are seen in the study of the directions of implementation of locally oriented education

Keywords: decolonization, locally oriented education, national identity, civic education, secondary education

References

1. Boone, J. (2019). *Place-Based Education and Reconciliation*. Department of Education Dordt University Sioux Center. Iowa. Available at: https://digitalcollections.dordt.edu/med_theses/137
2. Fornear, D., Gregerson, R. (2022). *Decolonizing Place-Based Education through Indigenous-Led Learning*. Uni-

iversity of Oklahoma HR 5880-999: Human Relations Capstone Diversity, Equity & Social Justice. Available at: <https://discover.oucreate.com/wp-content/uploads/2022/11/Assignment-3-Final-Research-Analysis.pdf>

3. Fu, S. (2023). Reclaiming Linnentown: a critical place-based approach to decolonize social studies curriculum. *Social Studies Research and Practice*. doi: <https://doi.org/10.1108/ssrp-09-2023-0048>

4. Henry, E. (2014). A Search for Decolonizing Place-Based Pedagogies: An Exploration of Unheard Histories in Kitsilano Vancouver, B.C. *Canadian Journal of Environmental Education*, 19, 18–30.

5. Scully, A. (2012). Decolonization, reinhabitation and reconciliation: Aboriginal and place-based education. *Canadian Journal of Environmental Education*, 17, 148–158.

6. Pro osnovni zasady derzhavnoi polityky u sferi utverdzhennia ukrainskoi natsionalnoi ta hromadianskoi identychnosti (2022). *Zakon Ukrainy No. 2834-IX*. 13.12.2022. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2834-20/conv>

7. Bazhan, O. H.; Smolii, V. (Ed.) (2022). U chomu poliahaie dekolonizatsiia v ukrainskomu publichnomu prostori v umovakh rosiisko-ukrainskoi viiny? *Perelom: viina Rosii proty Ukrainy*

u chasovykh plastakh i prostorakh mynuvshyny. *Dialohy z istorykamy*. Kyiv: Instytut istorii Ukrainy NAN Ukrainy, 1, 109–111.

8. Kovalova, O. (2023). Rezoliutsiia za pidsumkamy kruhloho stolu «Osvita obdarovanykh uchniv: podolannia suchasnykh vyklykiv ta yevrointehratsiia» (Kyiv, 30 travnia 2023 r.). *Pedahohichni innovatsii: idei, realii, perspektyvy*. Seria «Psykhologichni nauky», 38–45.

9. Kushnir, O. (2019). Ukraina yak post-kolonialna kraina: instytutsii, media, osvita. *Ukrainskyi Katolytskyi Universytet*. Lviv. Available at: https://www.academia.edu/41404505/_presentation_

10. Makarenko, N. (2018). Natsionalna identychnist: osoblyvosti rehionalnoho vymiru. *Naukovi zapysky IPIEND im. I. F. Kurasa NAN Ukrainy*, 46, 100–116.

11. Pometun, O. (2023). Current issues of forming the students' national identity in teaching history and civic education. National and patriotic education of children and youth under martial law and post-war reconstruction of Ukraine: strategies and tasks. *Herald of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine*, 5 (1), 1-4. doi: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5116>

12. Khamendyk, V. B. (2017). Nova shkola ta yii rol v podolanni naslidkiv postkolonializmu. *Vyklyky postkolonializmu: filozofii, relihiia, osvita*. Kyiv, 43–44.

АНОТАЦІЇ

DOI: 10.15587/2519-4984.2023.292760

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ CHATGPT ПРИ РОЗВ'ЯЗАННЯ ФІЗИЧНИХ ЗАДАЧ (с. 4–10)

О. П. Шамшин

Усі новаторські способи навчання спрямовані на те, щоб дати можливість середньому студенту навчитися мислити як експерт, користуватися своїми знаннями як експерт. Традиційна фізична освіта, як, втім, і вся природнича, передбачає передачу інформації студентам на лекціях, а закріплення її на практичних і лабораторних заняттях і у вигляді самостійної домашньої роботи. При цьому виділяють кілька аспектів навчання: концептуальне розуміння, пряма передача інформації, знань та основних фізичних закономірностей. Загальним недоліком традиційних концепцій є низька засвоєваність матеріалу, що пов'язано з психологічними особливостями людини: 10 % здатні сформулювати через 15 хвилин після пояснення основні ідеї матеріалу, який викладався, якщо це новий їм матеріал. Всі сучасні технології освіти з використанням інтерактивних методів, різних педагогічних методик спрямовані на зміну психології студента і покликані різними способами, траєкторіями дійти шостого рівня в таксономії Блума – рівню творчості, експерта, фахівця.

Уміння вирішувати задачі з фізики є важливим елементом у системі фізичної освіти, тому що дозволяє досягти ряду цілей: студенти бачать практичне застосування отриманих теоретичних знань, що робить процес навчання більш усвідомленим і змінює відношення до навчання; сприяє розвитку логічного мислення, конкретизації знань, яка зв'язує теоретичний лекційний матеріал з його практичним застосуванням. У процесі розв'язку задач з фізики розвивається ряд особистих здібностей: розумові, творчі, логічні, кмітливість, спостережливість, самостійність і акуратність.

Інтеграція генеративних моделей GPT штучного інтелекту (ШІ) у вирішення фізичних завдань (ФЗ) цьогооріч привернула значну увагу. У цій статті розглядається складна взаємодія між ШІ та процесами прийняття рішень студентами, проливаючи світло на когнітивні та емоційні фактори, які необхідно враховувати при використанні ШІ для вирішення ФЗ. Крім того, досліджуються педагогічні наслідки включення ШІ в освіту з фізики, наголошується на важливості підтримки збалансованого підходу, що сприяє розвитку критичного мислення, творчості та етичних міркувань. З старанністю вирішуючи ці проблеми, ми можемо використати потенціал ШІ для розширення можливостей розв'язання задач, зберігаючи при цьому незаперечну цінність людського інтелекту та досвіду у наукових дослідженнях

Ключові слова: штучний інтелект, ChatGPT для розв'язання задач, психологічні проблеми, педагогічні проблеми, фізична задача, виклики ChatGPT у вивченні фізики

DOI: 10.15587/2519-4984.2023.295546

НАРОДНИЙ ТЕАТР В АСПЕКТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ М. Д. ЛЕОНТОВИЧА У ТУЛЬЧИНІ (с. 4–12)

А. Б. Губаль

Сучасні складні соціально-економічні та культурні процеси розбудови країни спрямовані на радикальне оновлення українського суспільства. Перспективний поступовий розвиток новітніх течій у сфері початкової освіти в Україні завжди був важливим ступенем для вітчизняної музично-педагогічної науки, оскільки для використання у практичній діяльності нових технологій науковцям потрібно детально розглядати, аналізувати, систематизувати й адаптувати минулий педагогічний досвід видатних українських педагогів-музикантів. Злободенною в сьогочасній освіті є проблема використання засобів театрального мистецтва в практиці сучасної школи, яка, за Леонтовичем, сприяє формуванню важливих життєвих цінностей і активної естетичної діяльності, особливо у школярів молодшого віку.

Звернення до національних традицій минулого досвіду театрального аспекту у педагогічній діяльності педагога М. Леонтовича спрямоване на духовне відродження творчої активності особистості. З'ясовано сутність понять театрального мистецтва, театралізованої діяльності, театралізованої гри в школі; наведено основні види театральної вистави; розглянуто найбільш уживані прийоми театралізації та аргументовано необхідність їх використання на заняттях. Завдяки універсалізму методу драматизації хорового театру вчитель розкривав творчі нахили учнів у формуванні індивідуальності особливості. Аспекти багатьох творчих досліджень з театральної педагогічної діяльності М. Леонтовича потребують детального вивчення і інноваційних підходів у зв'язку з актуальними проблемами музичної педагогіки, музикознавства, музичної фольклористики.

Використання аспекту театрального мистецтва на регулярних заняттях з музики мало суттєвий потенціал для гармонійного естетичного розвитку, особливо молодших школярів. Педагог на практиці доказав еволюційне значення театрально-хорової педагогіки (що має аналітико-синтетичний характер) і розкрив можливості впливу на емоційно-чуттєву сферу учня, дорівнюючи театрально мистецтво до дитячої гри. Висвітлені методи М. Леонтовича свідчать, що під час гри здебільшого проявляється самостійне вираження особистості, а за допомогою групового характеру театральної діяльності посилюється емоційний вплив, який невіддільно йде разом із натхненням, радістю, почуттям згуртованості заради спільної справи.

На основі аналізу педагогічної діяльності М. Леонтовича можна визначити, що митець стояв біля витоків дитячого театрального хорового мистецтва на Поділлі на початку ХХ ст. в контексті соціокультурної інтеграції України, але апріорі доведено, що сучасний процес виховання ще недостатньо вивчений і потребує подальшого поглибленого осмислення

Ключові слова: Микола Леонтович, Тульчин, театральне мистецтво, театралізована діяльність, метод, види хорового театру, театралізовані ігри, драматургія

DOI: 10.15587/2519-4984.2023.297381

ЛІНГВОДИДАКТИЧНА МОДЕЛЬ УКРАЇНСЬКОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ІНОЗЕМНИХ ФАХІВЦІВ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬ ВИЩУ ОСВІТУ ЗА СПЕЦІАЛЬНОСТЯМИ У ГАЛУЗІ СОЦІАЛЬНИХ ПОВЕДІНКОВИХ НАУК (с. 13–21)

Н. М. Московчук, М. В. Пальчинська

У статті представлено лінгводидактичну модель українськомовної підготовки майбутніх іноземних фахівців, що здобувають вищу освіту за спеціальностями у галузі соціальних поведінкових наук. Виокремлено та обґрунтовано структурні складники моделі; визначено мету та зміст українськомовної підготовки майбутніх іноземних фахівців, що здобувають вищу освіту за спеціальностями у галузі соціальних поведінкових наук; виокремлено етапи формування їхньої українськомовної професійно-комунікативної компетентності; визначено педагогічні умови формування українськомовної професійно-комунікативної компетентності майбутніх іноземних фахівців, що здобувають вищу освіту за спеціальностями у галузі соціальних поведінкових наук (адаптивно-педагогічна підтримка студентів-іноземців в освітньому просторі України; забезпечення позитивної мотивації студентів-іноземців, що здобувають вищу освіту за спеціальностями у галузі соціальних поведінкових наук, до вивчення професійно спрямованої української мови; наявність розвивального комунікативно-українськомовного середовища для студентів-іноземців, що здобувають вищу освіту за спеціальностями у галузі соціальних поведінкових наук; залучення студентів-іноземців до активної українськомовної мовленнєвої діяльності професійної спрямованості); визначено критерії оцінювання рівнів сформованості українськомовної професійно-комунікативної компетентності майбутніх іноземних фахівців, що здобувають вищу освіту за спеціальностями у галузі соціальних поведінкових наук (адаптаційний, мотиваційний, лінгвістичний, рефлексійно-оцінний) із відповідними показниками; схарактеризовано рівні сформованості українськомовної професійно-комунікативної компетентності майбутніх іноземних фахівців, що здобувають вищу освіту за спеціальностями у галузі соціальних поведінкових наук (високий, задовільний, низький). Представлено результати експериментальної перевірки лінгводидактичної моделі українськомовної підготовки майбутніх іноземних фахівців, що здобувають вищу освіту за спеціальностями у галузі соціальних поведінкових наук

Ключові слова: лінгводидактична модель, мета, зміст, етапи, методи, принципи українськомовної лінгводидактичної моделі навчання

DOI: 10.15587/2519-4984.2024.297299

КОНСТРУКТИВНИЙ ДІАЛОГ В ІНТЕРНЕТІ ТА РОЗВИТОК НАВИЧОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ І ВІДПОВІДАЛЬНОГО ВИСЛОВЛЮВАННЯ ДУМОК (с. 22–28)

Г. М. Алксєєва, О. С. Щетиніна

Стаття присвячена важливості дотримання правил нетикету в Інтернеті, які є критичними для забезпечення безпеки, поваги та ефективності онлайн-комунікації. Вона розкриває ключові аспекти мережевого етикету, які мають бути взяті до уваги як дорослими, так і дітьми в їхній повсякденній взаємодії в Інтернеті. Автор наголошує на необхідності пам'ятати, що за кожним повідомленням стоїть реальна людина, тому емпатія та ввічливість повинні бути основою віртуального спілкування. Стаття також акцентує на важливості уникнення конфліктів, розуміння та пробачення помилок інших, підкреслюючи важливість толерантного ставлення до недоліків співрозмовників. Крім того, вона звертає увагу на необхідність поваги до часу та можливостей інших учасників мережі, а також на важливість коректного оформлення інформації та дотримання авторських прав. Автор нагадує про важливість забезпечення безпеки в мережі, особливо коли йдеться про ділення особистої інформації. Ця стаття має на меті описати та проаналізувати ефективні методи і правила онлайн-комунікації, особливо у сфері дистанційного навчання під час воєнних дій та пандемії в Україні. Вона зосереджується на дослідженні проблем, з якими стикаються учні, вчителі та освітяни, що зіткнулись з переміщенням та нестабільністю, а також на тому, як ці обставини впливають на спосіб спілкування в інтернеті. Враховуючи унікальні вимоги та особливості кожної дитини і її сімейного оточення, ці спеціалізовані кейси пропонують детально розроблені методики для ефективного планування та реалізації онлайн-навчання. Особлива увага приділяється розвитку навичок, які необхідні для безпечного та продуктивного спілкування в Інтернеті, забезпечуючи тим самим, що діти не тільки навчаються академічних предметів, а й розвивають критичне мислення та відповідальність у цифровому просторі. Водночас, враховуються індивідуальні особливості та потреби

сімей, щоб забезпечити максимально комфортне та ефективне навчальне середовище для кожної дитини. Стаття слугує важливим ресурсом для розуміння та практикування правил нетикету, що сприяють позитивному і безпечному онлайн-спілкуванню

Ключові слова: освіта, нетикет, онлайн-комунікація, цифрова грамотність, мережевий етикет, інтернет-безпека, віртуальне спілкування

DOI: 10.15587/2519-4984.2023.297000

ПОТЕНЦІАЛІ ЛОКАЛЬНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ В АСПЕКТІ ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ ОСВІТИ (с. 29–32)

В. В. Перевознюк

Виклики, що постали перед Україною внаслідок російсько-української війни, зумовлюють необхідність суттєвих змін підходів до освіти, зокрема, в аспекті деколонізації та утвердження української ідентичності. У цьому контексті корисним є врахування педагогічного досвіду розвинених країн, які свого часу стикнулися з аналогічними проблемами. Передусім, мова йде про використання освітніх практик педагогічного підходу локально орієнтованої освіти (Place-based Education), на пряму, що виник наприкінці ХХ ст., засадничими принципами якого є занурення навчання у місцевий контекст, встановлення міцних зв'язків між школою і територіальною громадою, посилені увага до національно-патріотичного і громадянського виховання, а пріоритетними дидактичними технологіями – інтегроване і проєктне навчання. Мета дослідження полягає у розкритті потенціалу локально орієнтованого навчання в аспекті деколонізації освіти і передбачає вирішення таких завдань, як аналіз зарубіжних освітніх практик локально орієнтованої освіти, що сприяють деколонізації, виявлення проблем формування національної ідентичності української учнівської молоді, формулювання пропозицій шляхів подолання виявлених проблем. Методологія дослідження містить комплекс теоретичних методів з метою осмислення світового досвіду локально орієнтованої освіти, аналізу перспектив запровадження локально орієнтованої освіти в українську шкільну освіту. Визначено позитивні наслідки запровадження локально орієнтованої освіти, а саме: активізація взаємодії між школою, громадою і суспільством, виховання прихильності до рідного краю, любові до мови та культури, набуття історичних знань. Доведено, що локально орієнтована освіта сприяє формуванню національної ідентичності і громадянськості молоді. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у дослідженні напрямів запровадження локально орієнтованої освіти

Ключові слова: деколонізація, локально орієнтована освіта, національна ідентичність, громадянське виховання, середня освіта